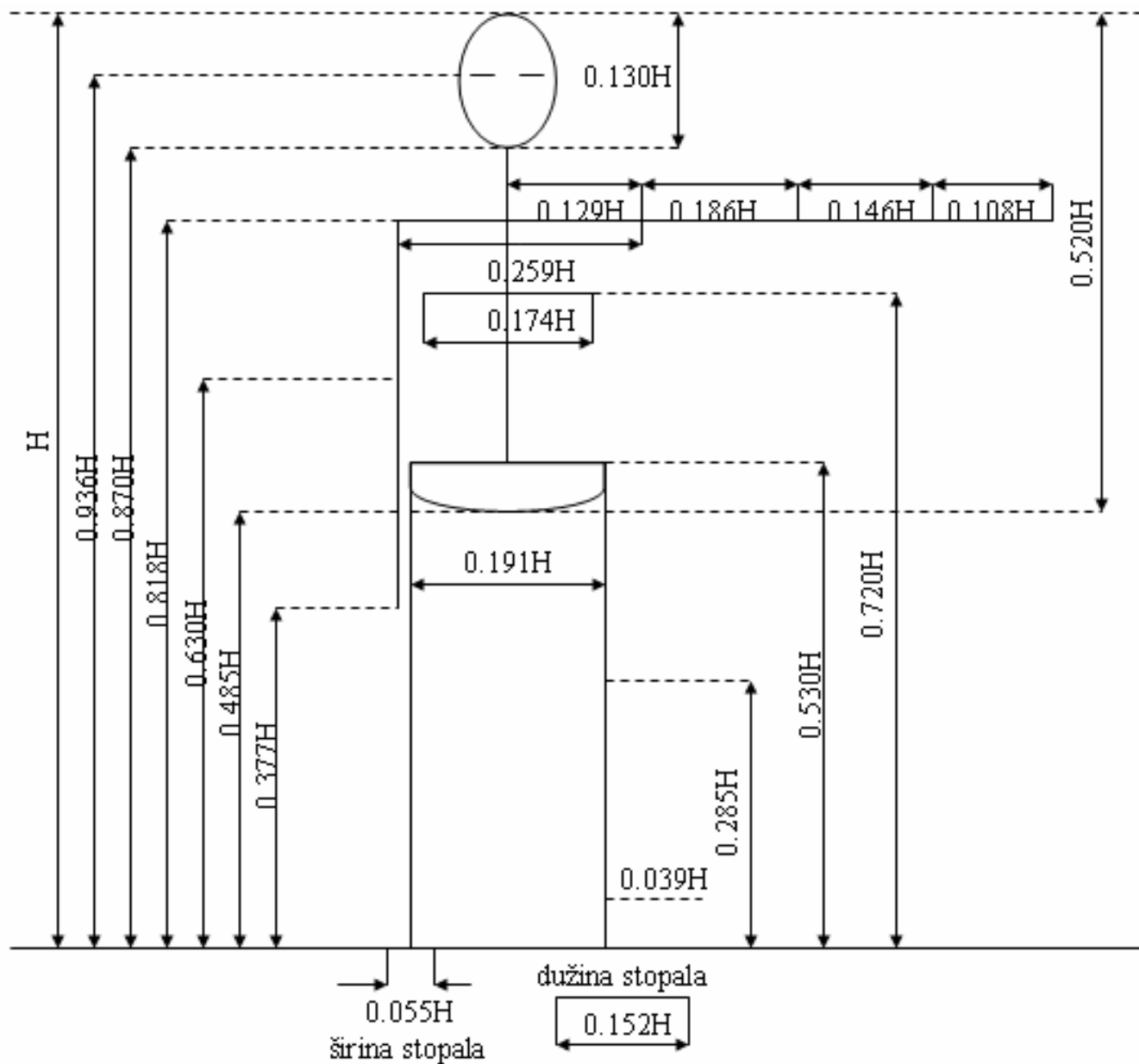

SPORTSKA GIMNASTIKA

MODELNE KARAKTERISTIKE SPORTAŠA

dr. sc. Muhamed Tabaković, redovni profesor

e-mail: muhamed.tabakovic@gmail.com

Dempsterov model čovjeka (Winter, D.A., 1979.)

MODELNE KARAKTERISTIKE SPORTAŠA

- Modelne karakteristike su rezultati koje vrhunski sportaši postižu u testovima za procjenu sposobnosti, osobina i motoričkih znanja kao i situacijskim varijablama uspješnosti koje predstavljaju kriterij za usporedbu s nekim drugim sportašima.

MODELNE KARAKTERISTIKE SPORTAŠA

- Do ovih podataka dolazi se na osnovu praćenja i kvantitativnog ocjenjivanja uspješnosti vrhunskih natjecatelja i praćenjem razvoja sportskih rezultata u pojedinim etapama dugoročne sportske pripreme.

MODELNE KARAKTERISTIKE SPORTAŠA

- Primjenom odgovarajućih dijagnostičkih postupaka moguće je utvrditi čime se odlikuju vrhunski sportaši koji postižu najviše sportske rezultate u konkretnom sportu i, skladno tome, čime se trebaju odlikovati sportaši koji bi trebali postići vrhunske sportske rezultate.

KONSTRUISANJE MODELA

- Konstruisanje određenog modela podrazumijeva neku konstrukciju koja sadrži neko zajedničko svojstvo (osobinu) sa objektom – originalom.

Ako se sličnost između dva objekta može ustanoviti u bilo kojem pogledu, bilo to u pogledu psihičkih ili fizičkih osobina, među njima postoji odnos **originala i modela**.

MODELNE KARAKTERISTIKE SPORTAŠA

- Vrijednosti (model šampiona, uzor, ideal, genije) se dobijaju na osnovu analize sposobnosti i karakteristika znatnog broja najuspješnijih pojedinaca određene sportske discipline.
- U praksi trener i stručni tim tokom planiranja treninga moraju utvrditi odnos između podataka dobivenih testiranjem s modelnim karakteristikama vrhunskih sportaša u izabranom sportu, izražene u numeričkim vrijednostima, koje su rezultati dijagnostifikovanja antropoloških segmenata, bazične i specifične orijentacije.

MODELIRANJE U SPORTU

Svako modeliranje zasnovano na eksperimentalnim postupcima, mora se sprovoditi u nekoliko faza:

- **Formaliziranje modela** (dijagnoza stanja treniranosti konkretnog sportaša koji je uključen u trenažni proces)
- **Sprovođenje eksperimenta** (ova faza sastoji se od prikupljanja, oblikovanja i korištenja baza podataka o modelnim karakteristikama vrhunskih sportaša odnosno pokazateljima njihovih sposobnosti, osobina i motoričkih znanja)
- **Sprovođenje kontrole** (ova faza odnosi se na sam postupak planiranja i programiranja procesa sportskog treninga. Njime se inicijalno stanje opisano skupom pokazatelja treniranosti mijenja u novo željeno stanje u skladu s periodizacijom treninga, kalendarom natjecanja i dopustivim mjerama oporavka)
- **Sprovođenje korekcija** (u ovoj fazi primjenjuju se postupci komparacije, usporedbe individualnih pokazatelja treniranosti sportaša koji je neposredno uključen u trenažni proces s modelnim karakteristikama vrhunskih sportaša)

PODJELA MODELA

- Prema ciljevima: modeli simulacije i modeli optimalizacije.
- Prema karakteristikama: strukturalni modeli i funkcionalni modeli.
- Prema ponašanju: deterministički modeli i stohastički modeli.
- Prema vezama: linearni modeli i nelinearni modeli.
- Prema primjeni: demonstracioni modeli i eksperimentalni modeli

MODELIRANJE U SPORTU

Značajne su slijedeće **grupe sportskih modela**:

- **Simulacioni modeli** (korak po korak), kako dobiti rješenje za naredni korak.
- **Simbolički modeli** ponašanje sistema pomoću skupa matematičko – kibernetičkih i logičkih relacija i njihovih primjena.
- **Situacioni modeli** rješavaju najvažnije suštinske probleme, jer su oni najbliži realnosti.

MOTORIČKO UČENJE IZ PERSPEKTIVE SOCIJALNOG UČENJA

- Učenje po modelu ili modeliranje elementarni je oblik socijalnog učenja, a temelji se na pretpostavci da se velik dio učenja zbiva u interakciji pojedinca i socijalne okoline (Zarevski, 1994).
- Upodručju sporta i tjelesnog odgoja modeliranje je jedna od najpopularnijih metoda kojima se podučavaju motoričke vještine. Modeliranje se koristi kako bi se djelovalo na motoričko ponašanje, ali i na psihološki odgovor koje ono izaziva (Ram i McCullagh, 2003)

MOTORIČKO UČENJE IZ PERSPEKTIVE SOCIJALNOG UČENJA

- Bandurina teorija socijalnog učenja postulira modeliranje kao metodu kojom se prenose vrijednosti, stavovi i uzorci ponašanja i mišljenja.
- Carroll i Bandura (1990) ističu, da osoba ne može usvojiti sve što vidi i da je za procjenu učinkovitosti učenja prema modelu važno utvrditi doprinos kognitivnih sposobnosti.